

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי כ"א כסלו תשע"ט | דף היומי בבלי: חולין ב.
דף היומי בהלכה: מסעיף ב' עד סעיף ג'.
מוסר: חובת השמירה פרק ו' מ"גם אעתיק" עד תחילת פרק ז'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'.

הדף היומי בהלכה

מדוע אסור לטאטא קרקע שאינה מרוצפת בשבת?

בזה, כיון שזו מלאכה 'שאינה צריכה לגופה', ועוד, שהיא נעשית בשינוי).
ב. משום ש'פסיק רישא' הוא שעל ידי הטאטוא תתמלאנה הגומות שבקרקע
בעפר ויושוו פני הקרקע, ויש בזה איסור דרבנן משום מלאכת 'בונה' (או
'חורש', כנ"ל; ולדעת רוב ככל הראשונים אין בזה איסור דאורייתא, כיון
שהמלאכה נעשית בשינוי). ועל פי כל הטעמים - מובן מדוע אין איסור
בקרקע מרוצפת, שהרי אין בה עפר ולא גומות.

[שו"ע שלו, ב, משנ"ב ה, שעה"צ ג-ד, וביה"ל ד"ה אסור; ביאורים ומוספים דרשו,
18 ר"ז]

לדעת ראשונים רבים, אסור לטאטא קרקע שאינה מרוצפת בשבת, אבל
קרקע מרוצפת מותר. וכן פסק בשולחן ערוך. וישנן כמה דעות בטעם
האיסור, ומהן:

א. משום שמזיז בכך את עפר הקרקע. ושני פירושים לטעם זה: הפירוש
האחד, משום מוקצה; וכיון שהדרך לטלטל את העפר באופן זה, אין זה נחשב
לטלטול 'מן הצד', אלא לטלטול רגיל של מוקצה. והפירוש השני, משום
שהטאטוא גורם ליצירת גומות בקרקע, ויש בזה איסור דרבנן משום מלאכת
'בונה' (בקרקע של בית, או 'חורש' - בשדה ובגינה; אך איסור דאורייתא אין

הדף היומי בהלכה

מנהג בני אשכנז בנוגע לטאטוא קרקע מרוצפת בשבת

לאיך גיסא, יש מהראשונים שסוברים, שלא זו בלבד שאסור לטאטא
קרקע שאינה מרוצפת, אלא שגם קרקע מרוצפת אסור לטאטא, מחשש
שיטעו ויטאטאו גם קרקע שאינה מרוצפת. וכן פסק הרמ"א, וכן מנהג בני
אשכנז. ובקרקע מרוצפת ניתן להקל ולטאטא במטאטא רך מאוד, וכל שכן
באמצעות מטלית וכדומה.

[שו"ע שלו, ב, משנ"ב ח, ט ו"יא, שעה"צ ז-ח (וראה עוד שם), וביה"ל ד"ה וכן,
וד"ה הקלים; ביאורים ומוספים דרשו, 22]

בהמשך לאמור: יש מהראשונים שסוברים שאין איסור כלל בטאטוא קרקע,
דהיינו אף שאינה מרוצפת. ולדעתם, טלטול העפר באמצעות הטאטוא,
מותר; אם משום שהוא טלטול 'מן הצד' לצורך השבת, ואם משום שהוא
בטל לקרקע, והאדם המטאטא נחשב כעוסק בייפוי הקרקע ולא בטלטול
מוקצה. וכן לדעתם אין לחשוש ליצירת גומות בקרקע, כיון שהמטאטא
מזיז רק את שכבת העפר הרכה מאוד, ובה אין איסור עשיית גומה, מפני
שאינה מתקיימת; וכן לדעתם אין זה 'פסיק רישא' שהגומות תתמלאנה.
ובשולחן ערוך הביא דעה זו בשם 'יש אומרים'.

האם מותר לטאטא חצר מרוצפת בשבת?

שהסתפק בדבר. וכל קרקע שמותר לטאטא - מותר הדבר אף אם יש עליה פסולת שהיא מוקצה; אם משום שזהו טלטול 'מן הצד' לצורך השבת; אם משום שהפסולת נחשבת כ'גרף של רעי', המותר בטלטול (ראה שולחן ערוך שח, לד); ואם משום שהיא בטלה לקרקע, והאדם המטאטא נחשב כעוסק בייפוי הקרקע ולא בטלטול המוקצה.

[שו"ע שלו, ב, וביה"ל ד"ה ויש; ביאורים ומוספים דרשו, 21 ו-22]

כאמור, לדעת הרמ"א אסור לטאטא אף קרקע מרוצפת. אולם, במקום שרוב הבתים מרוצפים בקרשים, מותר לטאטא את רצפת הבית כרגיל. ואם רוב הבתים מרוצפים באבנים, אין להקל בכך, כיון שיש אומרים שגם בין שורות האבנים מתמלאות גומות בעפר על ידי הטאטוא. והריצוף המצוי בזמננו - דינו כריצוף בקרשים, שאין לחשוש למילוי גומות בין שורות המרצפות. אולם, בחצרות הבתים, בשדות ובגינות - אסור, לדעת הרמ"א, לטאטא גם קרקע מרוצפת, כיון שרובן אינן מרוצפות אף בזמננו. וחצר מרוצפת המהווה המשך ישיר לבית מרוצף - יש אומרים שדינה כרצפת הבית, ויש

רבבות אלפי ישראל יחלו היום בלימוד מסכת חולין בדף היומי

הנהלת דרשו העולמית הודיעה על הוספת מאות מלגות נוספות ללומדי הדף היומי בבלי אשר ייבחנו מדי חודש על לימודם

נבחרים במסגרת 'קנין תורה' אלפים רבים מדי חודש בחודשו, ומרביתם אף עורכים אחת לארבעה חודשים את המבחן המסכם, על 120 דפי גמרא בחדא מחתא, ובכך הם נכנסים להגרלות על פרסים כספיים בהיקף של 15 אלף דולרים לכל מבחן. "רוב רובם של נבחני 'דרשו' מצטרפים ונבחרים מתוך רצון ומטרה לדעת את הש"ס", מסבירים בארגון, "ולא מתוך שיקולים כלכליים. עם זאת, הוכח שהמלגות מספקות לנבחרים מסגרת מחייבת, וגורמת להם להשקיע ממרצם לחזרה ושינון של הדפים הנלמדים במסגרת 'הדף היומי', כך שהמלגות תורמות תרומה משמעותית מאוד להצלחת ודרכון הנבחרים. "לרגל תחילת לימוד מסכת 'חולין' ואיתה המחזור השלישי של תוכנית 'קנין תורה', אנחנו יוצאים במבצע מיוחד ומוסיפים מלגות נוספות גם לנבחרים שעד עכשיו לא היו זכאים, כשבכך אנחנו חוסכים להם את חודשי ההמתנה ואת הצורך בהוכחת רצינות לאורך תקופה של חצי שנה. זאת, במטרה לעודד הצטרפות המונית נוספת ללימוד מבחני 'הדף היומי'. "ניסיון העבר מלמד אותנו שמבצעים מסוג זה אכן מניבים תוצאה מרנינת לב בכל פעם מחדש, כשקול התורה מתגבר, ומוקדי הבחינה של 'דרשו' הפזורים בקרוב ל-70 מוקדים ברחבי הארץ, ועוד עשרות נוספים ברחבי העולם, מלמדים על כך ש"ישראל נתבעים ונותנים", ואין סוף לריבוי והשבחת לימוד התורה בכמות ובאיכות".

רבבות אלפי ישראל סיימו אמש את לימוד מסכת מנחות ויחלו היום בלימוד מסכת חולין על פי סדר הדף היומי בבלי במחזור ה"ג, במסגרות השיעורים החברותות בכל קהילות ישראל אשר בכל רחבי תבל. עם תחילת לימוד מסכת חולין היום על ידי רבבות אלפי ישראל, במלאת 14 שנה למבחני 'הדף היומי' על הש"ס הבבלי במסגרת תוכנית הלימוד 'קנין תורה' של 'דרשו', ועם פתיחת מחזור המבחנים השלישי של המעצמה התורנית אשר החדירה בקרב רבבות עמלי התורה את האפשרות והיכולת להיבחן על הש"ס כולו, לפי סדר הלימוד של 'הדף היומי', הכריזה הנהלת דירשו העולמית בהודעה משמחת במיוחד ולראשונה מזה שנים ארוכות, על הרחבת מעגל מקבלי המלגות במסגרת תוכנית 'קנין תורה', במאות מלגות נוספות. הקמתה של התוכנית לפני כ-14 שנה, עם תחילת לימוד מסכת חולין במסגרת המחזור ה"א של 'הדף היומי' על הש"ס הבבלי, הכתה את עולם התורה בתדהמה, והפכה בפעם הראשונה את הלימוד ושינון הש"ס לנחלת הכלל, כאשר השביחה את לימוד הדף היומי לשינון חזרה וידיעה הכוללת מבחנים נושאי מלגות, כדי שהלימוד יהיה יסודי עד לידיעת הדפים הנלמדים והפיכתם לקניין נצח של ידיעה תורנית נרחבת בכל רחבי הש"ס. מעגל הנבחרים במסגרת תוכנית 'קנין תורה' הולך ומתרחב מאז, ועמו גם הוגדלה מסכת המלגות שמעניק 'דרשו' לנבחרים במספר פעימות. כיום

”ימי החנוכה מסוגלים לעשירות ולבנים”

”בחנוכה מסוגל כל אחד להתברך בעשירות, ”לכן קורין ‘חנוכה געלט’ מפני שכתוב בשמאלה עושר וכבוד, מצוה זו הנעשית בשמאל, מביא עשירות”

זרעך, שעולה על ימי החנוכה המתחילין בכ”ה בכסלו - יהיה זרעך, שיש בהם סגולה לעורר פקידת בנים.

במועדים וזמנים מהגרא”מ בריסק מביא בשם רבי חיים פלאג’י, שהאשה תעזור לתקון הפתילות, על פי מה שאמרו חכמינו זכרונם לברכה דהרגיל בנר חנוכה הויין ליה בנים תלמידי חכמים, כמו שאמרו בשבת דהוא כמו סגולת נר שבת, אם כן לאשה שייכא טפי סגולה זו ותהא זריזה לתקן הפתילות וליתן השמן גם בנרות חנוכה.

מנהג עתיק שהיה נהוג לפני דורות, מובא ב’נוהג בחכמה’: ”יש איזה משפחות שביים שמיני של חנוכה שורפים הפתילות של חנוכה ומדלגים על האש, ואומרים שיש בזה סגולה לאשה שלא זכתה להיפקד בזש”ק שעי”ז תזכה לישועה”, ומצטט מאחד מחכמי התורה בספר אם למקרא, על הפסוק ’לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש’ שכתב בתוך דבריו, ”ואני המחבר זכרוננו, שבימי נעורי היתה אמי הצדקת לוקחת הפתילות והשמנים שנשארו מנר חנוכה ושורפת עד שתאה שלחבת עולה, והיתה מצווה אותי לקפוץ מצד לצד, שכן היו נוהגים בארץ המערב. יש שראו בסגולה זו לקפוץ מעל המדורה השורפת את פתילות נרות החנוכה כטובה למציאת זיווג.

ענין סגולת פקידת בנים בימי החנוכה מובא מהרה”ק הבני יששכר זי”ע בצינו כי עיקר הסגולה הוא ביום האחרון הנקרא בפי כל ’זאת חנוכה’, ומוסיף ש’מתתיהו’ בגימטריא ’ראש השנה’, כי סגולתם אחת היא.

הוא עובדא אצל כ”ק מרן אדמו”ר בעל ’דמשק אליעזר’ מויז’ניץ זי”ע, שאחד מאנשי שלומו אשר היה חשוך בנים ל”ע, והפציר רבות בהרה”ק בעל דמשק אחיעזר זי”ע שיזכהו השי”ת בזש”ק. באחת הפעמים כשהפצירו על כך, אמר לו הרה”ק תבוא אלי בחנוכה. כאשר הגיעו ימי החנוכה נכנס אל הקודש פנימה, ואמר לו הרה”ק שיהיה כמו שכתוב בבני יששכר, ובירכו בזש”ק, והלה אכן נפקד בזש”ק כברכתו.

הגה”ק מבילגורייא זי”ע אמר על מה שמקובל בשם הצדיקים שימי חנוכה מסוגל לבנים ובפרט היום השמיני הנקרא זאת חנוכה, כי הטעם הוא שזה היה חנוכה המזבח, ואמרו צדיקים שהמנורה והשלחן והמזבח הם סוד השפעת בני חיי מזוני. מזבח רומז להשפעת בנים, ועל כן מסוגל יום זה להיושע בבנים.

(’המבשר’ - משה אהרן אויש)

ימי החנוכה קדושים ונעלים המה עד מאוד, כמובא בספרי רבותינו הקדושים מאורי החסידות שבכל דור ודור. בהגיע החנוכה השלהבת עולה מאליה, וידועה אמרתם של רבותינו הק’ כי ימי החנוכה נשלמים הקוויטלך של ימים הנוראים, ובאלו הימים נכתבים ונחתמים לחיים טובים ולשלום.

בימים אלו נפקדים בני ישראל בישועה ובהצלחה בכל העניינים, ורבות העובדות והמעשיות על נצרכי ישועה שבאו להזכיר עצמם בפני הצדיקים, ובזכות הסגולות המקיפות את מצוות ימי החנוכה נפקדו בישועה.

בימים מסוגלים אלו, עלינו ללקוט מפי ספרים וסופרים מערכת של סגולות לכלל ולפרט המצוינות בשמונת ימי החנוכה, מהן סגולה לעשירות ופרנסה, בריאות ונחת, פקידת ישועה ושחרור מעול הגיוס ועוד, כאשר עיניכם תחזינה.

חנוכה געלט:

הרה”ק רבי פנחס מנחם מפילץ בעל השפתי צדיק זי”ע אמר בשם זקנו הרה”ק החידושי הרי”ם מגור זי”ע, שבחנוכה מסוגל כל אחד להתברך בעשירות, ”לכן קורין ’חנוכה געלט’ מפני שכתוב בשמאלה עושר וכבוד, מצוה זו הנעשית בשמאל, מביא עשירות”.

מטעם סגולה זו, נהג הרה”ק רבי אייזיק מזידיטשוב זי”ע שאחר הדלקת נרות החנוכה היה זורק מטבעות מכסף והיה הקהל נדחף לתפוס המטבעות כסגולה לפרנסה.

על סגולת הפרנסה מובא גם ב’אמרי נועם’ שדווקא בזאת חנוכה הוא זמן מוכשר להמשיך פרנסה טובה לישראל. וכך כותב הרה”ק רבי אברהם מטשעכנוב שאף כי זמן חנוכה מסוגל להשפיע תורה וחכמה, הוא גם זמן להמשיך עשירות, כמאמר חז”ל: כל אדם שיש בו דעה לסוף מתעשר.

השפעת הפרנסה ממעל נמשכת עד זאת חנוכה. בספר זכרון אלעזר מביא רמז לדבר שגמר חתימה מראש השנה נמשך עד חנוכה, מסופי התיבות של פרשיות בראשית נח לך, שהם שם פרנסה, וכך גם ראשי התיבות של תשרי חשוון כסלו, לרמז שהדבר נמשך עד ימי החנוכה.

היו מהצדיקים שאמרו שנהוג שהעליה לתורה בקריאת התורה זאת חנוכה, עלתה בדמים רבים, כיון שנזכרת בה פעמים רבות התיבה ’כסף’, ואמרי אינשי שזו סגולה לעשירות.

ברוך מבנים:

ומסגולת המזון לסגולת הבנים. דורשי רשומות ציינו רמז מהפסוק, ’כה יהיה

לקראת התחלת לימוד מסכת חולין ב'דף היומי' אמר מרן הגראי"ל שטיינמן כי ראוי לצום תענית שעות

מרן הגר"ח קנייבסקי הורה למגידי השיעורים לתת צדקה עבור הלומדים

במהלך השבת האחרונה נשאל ראש הישיבה ע"י אברך שוב בנושא ואמר כי אכן מי שיכול ראוי שיתענה עד חצות וכשנשאל, האם נתינת מעות לצדקה יכולה לשמש כתחליף? השיב: "בודאי שגם זו הנהגה טובה". יצוין שבמהלך הימים האחרונים נשאל על כך גם מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שאמר כי זו "הנהגה טובה שהמגיד שיעור יתן מספר פרוטות לצדקה עבור לומדי השיעור".

הוראה מעניינת נשמעה מפיו של ראש הישיבה מרן הגראי"ל שטיינמן לפני כשבוע במהלך אחד משיעוריו הקבועים בביתו. מרן רה"י התייחס לכך שבמסגרת לימוד 'הדף היומי' יתחילו רבבות בית ישראל ללמוד ביום ג' הבא את לימוד מסכת 'חולין'. בהקשר לכך, סיפר ראש הישיבה: "כאשר התחילו ללמוד בכלל פוניבז' מסכת חולין, אמרתי שמן הראוי שהיכולים לצום, יתענו עד חצות. זאת, על פי הנהגת בעל החת"ס זצ"ל שהנהיג כן בשיבתו בגלל לימוד ענייני שחיטה. אמנם החת"ס היה צם יום שלם, אבל לאברכים זה יגרום לביטול תורה ולכן שיצומו רק עד חצות".

מתוך 'מרכז העניינים' ג' סיון תשע"א

על דא ועל הא

לא בטוח שהם התכוונו לטובת הציבור החרדי, אבל הם ודאי לא דמיינו את מה שהתפתח במקומות אלה: בסמוך לחרבתא הערבית הוקמו קריית ספר וברכפלד, בגוש עציון נבנתה העיר ביתר עילית, עמנואל הוקמה בשומרון, וישובים נוספים פרחו

הגאון רבי אריה שכטר שליט"א על מלחמת החשמונאים של דורנו

והנהל מרבה הפלא מודיעין עילית, עיר מלאה אברכי כוללים, שכידוע אינם משלמים ארנונה גבוהה, העיריה ברוך ה' אינה בגרעון, והעיר מספקת מקורות פרנסה מגוונים לאלפי נשות אברכים. כיצד זה קורה. כי העיר מתנהלת על פי דעת תורה!
החילונים מתקשים להאמין שהחרדים בנו ערים יפות, מתוכננות ומרווחות, בהן עומדים על תילם בתי כנסת וישיבות, תלמודי תורה ובתי ספר לאין מספר, כן ירבו. הם חשבו לפגוע בהתפתחות של עולם התורה אבל הקב"ה חשבה לטובה, היתה זו תכנית אלוקית במטרה להפריח שממה רוחנית באזורים נוספים. מי גר בארץ ולא שמע על 'עזר מציון', על 'הצלה' או על ארגון 'זק"א'? מי לא נעזר על ידיהם או קיבל סיוע מ'יד שרה' או 'עזרה למרפא'? מי הקים את המפעלים העצומים האלה שמסייעים לכל יהודי באשר הוא, חושב כפה ושאינו? מאחורי הארגונים השונים עומדים יהודים חרדים שאהבת ישראל פועמת בהם, והם חושבים תמיד כיצד להיטיב עם בניו של הקב"ה, בכל מקום ומכל מגזר. זוהי מלחמת החשמונאים של דורנו, מלחמת האור בחושך, ובה אנחנו מנצחים, לא במקלות אלא בהצתת האור לאחינו התועים!

עולם התורה ימשיך לנצח!

בכל הזדמנות הופכים חובשי המגבעות ללעג וקלס ולמטרה לחיצי מילותיהם, אך ככל שהם לועגים לנו - כך הקב"ה שם אותם ללעג ושחוק... ממש כפי שאמר ה' לפרעה: אתם אומרים 'פן ירבה' ואני אומר 'כן ירבה' (רש"י שמות א', י"ב). ירושלים עיר הקודש הפכה להיות עיר הבירה והתפתחה לכרך סואן, אך השכונות החרדיות גם הן גדלו והתפתחו. או אז חששה הממשלה שהחרדים ימלאו את ירושלים ויהוו בה רוב, וחשה בצורך לפתות את החרדים לעזוב את ירושלים. מה עשתה? הקצתה שטחים הרריים בין כפרים ערביים והבטיחה לחרדים שאם יבנו שם בתיים ויבואו לגור בהם יקבלו 'הלואת מקום' והטבות שונות. לא בטוח שהם התכוונו לטובת הציבור החרדי, יתכן שרק חיפשו את תועלתם האישית, אבל הם ודאי לא דמיינו את מה שהתפתח במקומות אלה: בסמוך לחרבתא הערבית הוקמו קריית ספר וברכפלד, בגוש עציון נבנתה העיר ביתר עילית, עמנואל הוקמה בשומרון, וישובים נוספים פרחו ברחבי הארץ, בהם מתנהל אורח חיים על פי התורה. הם חשבו שאנו החרדים לא נצליח ליסד ערים ולפתח בהן מסחר וכלכלה.

מה קרה לנהג המונית החילוני 'בריק' שהסיע את מרנן החזו"א והגר"ח גריינמן לחיפה

כשקשיש בן 80 פגש את בנו של הגר"ח גריינמן בביהכנ"ס 'הליגמן'

על כך! אבא ז"ל לא הירפה ממנו, סיפר הקשיש, ואמר לו שהוא מצידו מחויב לשלם את החוב עד הפרוטה האחרונה, אבל הנהג התעקש וסירב לקבל. ברם, גם אבא התעקש. הרהר הנהג כמה דקות, ולבסוף אמר כך: במשך כל הנסיעה שמעתי שהנוסעים הנכבדים מדברים אך ורק בדברי תורה, ולא העלו בשיחתם שום דבר מענייני העולם-הזה. הבנתי מכך שהתורה היא דבר חשוב, ולכן אם ברצונך לשלם לי, תלמד איתי פעם בשבוע, מחצית-השעה, והיה זה שכרי. אבא הסכים לכך בשמחה רבה, והם קבעו ללמוד מדי שבוע, וכמובן שהיה זה ללא תשלום. הנהג נהנה מאוד מהלימוד, ולאחר זמן ביקש מאבי שיוסיף לו עוד מחצית-השעה. כמוכן שאבא הסכים גם לכך, ומר בריק החל להתקרב לתורה ולמצוות, עשה צעדים ראשונים בשמירת כשרות ושבת, עד שנעשה בעל תשובה גמור. בשורה התחתונה, מעיד הקשיש, יכולני לספר שכל בניו ונכדיו של הנהג ההוא, יצאו כולם בני תורה, יראים ושלמים, הנזהרים בקלה כבחמורה! וכל זה הגיע ממפגש חד-פעמי שהיה לו עם מרנן החזו"א ואביך מרנן הגר"ח גריינמן, סיפר מר היינמן לבנו של הגר"ח, ב'הליגמן'. והוא מה שאמרנו בתחילת הדברים: עצם השהות במחיצתו של אדם גדול, וההבטה בדמותו ובמעשיו, יש בה שפע שבכוחו להעלות את האדם למדרגות גבוהות ונישאות. בספר 'מנחת שלום' הנ"ל מביא הרב יפרח, בשם ספר 'שימוש חכמים', שכאשר הגיע מרנן הגר"ח קוטלר זצ"ל לאמריקה, סיפרו לו על יהודי קשיש שכל חייו מוקדשים לתורה ולגמילות חסדים, והוא עושה הכל בדבקות רבה, ובצורה יוצאת מן הכלל. ביקש מרנן הגר"ח שיפגישו אותו עם היהודי ההוא. 'מניין לך השגות שכאלו?' - התעניין ראש הישיבה. והיהודי נענה ואמר: 'כל זה נובע ממה שזכיתי לראות במו-עיניי, פעם אחת ויחידה, את רבי ישראל מסלנט זצ"ל! מכוח ראייה זו אני פועל את כל מעשיי!'

הגר"ש יפרח, ראש ישיבת 'שערי תשובה וחיים', בספרו 'מנחת שלום', מספר שפגש גאון אחד שליט"א, מבניו של מרנן הגר"ח גריינמן זצ"ל, שסיפר לו שבהיותו פעם בתפילת שחרית בבית הכנסת 'הליגמן' ניגש אליו לאחר התפילה יהודי שהגיע לגבורות, ושאל אותו האם הוא בנו של הגר"ח גריינמן. כשהשיב לו בחיוב, אמר לו הקשיש שהוא רוצה לספר לו מעשה הנוגע במקצת לאביו זצ"ל. וכך היה המעשה. שם המשפחה שלי הוא היינמן, אמר האיש, ואבי המנוח ייסד תלמוד תורה בעיר חיפה. בהגיעי לגיל בר-מצוה נסע אבא לבני ברק כדי להזמין את מרנן החזו"א איש זצ"ל לסעודת המצוה שנערכה לכבודי. כדי לחזק את ידי אבי שהקים ת"ת בעיר חיפה, שתושביה היו רחוקים בזמנו משמירת מצוות, הסכים החזו"א להגיע לאירוע. בתקופה ההיא נחשבה נסיעה כזו לטרחה רבה, עד שאפילו נהגי מוניות סירבו מלבצעה, למרות התשלום הגדול שקיבלו על הנסיעה. אבא ז"ל נערך להשיג נהג-מונית שייאות לעשות את הנסיעה ולהביא את החזו"א לחיפה. לאחר מאמצים איתר נהג בשם 'בריק' שהסכים לנסוע מחיפה לבני ברק, הלוך ושוב, אבל כיון שהנהג ההוא לא היה אדם דתי, היתנה עימו אבי שלא יגיע במכנסיים קצרים, וכן שיחבוש כיפה על ראשו. הוא אף הוסיף ואמר לו 'אם אין לך בגדים מתאימים, אני אקנה לך בגדים מכובדים וכיפה...'. הקשיש ממשיך לספר לבנו של הגר"ח גריינמן, שהנהג אכן הופיע לנסיעה בצורה מכובדת, וכשהגיע לביתו של מרנן החזו"א בבני ברק, היו שם, מלבד החזו"א, גם מרנן הגר"ח גריינמן שהצטרף עימו לנסיעה, וגם מרנן הגר"ח רוטברג זצ"ל ראש ישיבת 'בית מאיר', שהוצרך אף הוא לנסוע לחיפה מסיבותיו - הוא. הנהג מר בריק עשה מלאכתו נאמנה, והסיע את מרנן ומלווי מבני ברק לחיפה, וחזרה. אך ראה זה פלא הוא לא הגיע אל אבי כדי לדרוש את התשלום שסוכם איתו. אבי התקשר אליו ושאל מדוע אינך בא לקבל את הכסף, ומר בריק משיב לו 'על נסיעה כזו אינני מוכן לקחת כסף... כשאבא שלי שאל אותי למה הוא מתכוון, אמר הנהג: 'די לי שזכיתי להסיע אדם גדול כזה, ואינני מוכן לקחת תמורה

(מתוך: 'קול ברמה' גיליון מס' 325 בעריכת הרב משה מיכאל צורן)

קול העם

סבתי ע"ה שהיתה אז בת 12, לא נתנה לאחותה להגיע למשפט, אלא הלכה במקומה והציגה עצמה בפני השופט כאחותה. השופט שאל אותה כמה פעמים: האם את 'פאני'? והיא ענתה: 'כן'...

כך לוקחים אחריות ונושאים בעול! - סיפור אמיתי ששיגר אלינו אחד מקוראי גיליון 'לקראת שבת'

אותך'. כך עשתה, הלכה והשיגה את המוצרים הנ"ל, וכשחזרה לבית המשפט ומצאה את השופט, הביאה לו אותם. השופט חתם על ה'תיק' שהיא 'קיה מכל אשמה' והיא חזרה לביתה לחיים ולשלום... "הסיפור הזה מראה מה זה 'לקחת אחריות', ולא רק בשביל עצמך אלא גם בשביל השני, ומלמד את הדור שלנו שכ"כ חלש-חלש בלקחת אחריות ועול, איך לוקחים אחריות ועול. "ועוד מעשה המסמל 'לקחת אחריות ועול לעמוד בהחלטה: "סבתי שהתה בימי השואה במחנה עבודה של הנאצים הגרמנים ימ"ש, היה שם אצל אשה חשובה סידור תפילה בו התפללו כמה נשים בחשאיות גמורה. סבתי שראתה שיש תור מדי גדול על הסידור, שאלה את הסידור בלילות מהרבנית [שקראו לה במחנה 'הרבנית ממונקאטש'] והעתיקה במיטתה בלילות קטעים חשובים של התפילה על ניירות שאותם הגניבה בסתר מהמפעל בו עבדה. עד היום שמורים פנקסים אלו במשפחה. "בשנים האחרונות שלה כשסיפרה על כתיבת הסידור הזה, שאל אותה הנכד שלה יבלחט"א: 'מה היה העונש אם היית נתפסת כותבת סידור תפילה ע"י שומרי המחנה?', ענתה: 'יריה!'"

גיליון 'לקראת שבת' פרשת וישלח, פורסמה שיחה מיוחדת עם הגאון רבי מיכל זילבר שליט"א על הנסיבות ודרכי ההצלחה בתורה. אחת הנקודות שהגאון שליט"א מרחיב עליהן בשיחתו, היא ענין קבלת אחריות ועול, שבהן נחלש דורנו לעומת הדורות הקודמים. בעקבות זאת קיבלנו מאחד מקוראי הגיליון, הרב שלום יעקב בריל, את התגובה דלהלן: "הנושא של לקחת אחריות ועול בדורנו, זועק לשמים, דרשני! "אכתוב סיפור שהיה בשנת תש"ב בהונגריה, עם סבתי החשובה [אם אמי] מרת חנה ורטיימר ע"ה. "סבתי הייתה אז בת 12. אחותה, שהיתה לה כבר משפחה עם ילדים, עסקה לצורך פרנסתה בדברים שהממשלה שם אסרה או לסחור. באחד הימים נתפסה אחותה והוזמנה למשפט בבית המשפט. העונש על 'עבירה' כגון זאת היה יכול להיות כמה שנים בכלא. "אחותה, סבתי החשובה מרת חנה ע"ה, לא נתנה לאחותה להגיע אל המשפט, אלא הלכה במקומה והציגה עצמה בפני השופט כאחותה. היא התאמצה להיראות מבוגרת יותר מהגיל שלה. השופט שאל אותה כמה פעמים: האם את 'פאני' [שזה היה שמה של אחותה לפי שפת המקום], והיא ענתה 'כן', ואז השתכנע השופט. "לאחר עוד כמה שאלות קרא לה השופט ודיבר איתה בשקט ואמר לה: 'אשתי ילדה עכשיו, אם תשיגי לי קפה טורקי ושוקולד [שהיה אז יקר ערך] אשחרר

"גם הסיפור הזה מגיע מלהיות חזקה בלקחת אחריות ועול!!!"

"כמה זה מתאים על לומדי 'הדף היומי', שבאמת בכל מקום בעולם, בכל בית כנסת, בכל טיסה, הם מקטירים קרבן להקב"ה באשר הם..."

הגיגים מיוחדים מתוך הדף האחרון של מסכת מנחות

להקב"ה. לומדי הדף היומי באשר הם. והנה עוד לימוד שמחבר בין לימוד תורה לעבודת ביהמ"ק: "שיר המעלות, הנה ברכו את ה' כל עובדי ה' העומדים בבית ה' בלילות", מה זה אומר 'בלילות'? הרי כשאנחנו מדברים על עבדי ה' שעומדים בבית ה', על בית המקדש ועבודת קרבנות - אז עיקר עבודת ביהמ"ק היתה ביום? אלא מתרצת הגמרא: "אמר רבי יוחנן - אלו תלמידי חכמים העוסקים בתורה בלילה, מעלה אני עליהם 'כאילו עוסקים בעבודה בבית ה'!" מי שלומד תורה, בפרט בלילה; אותם אנשים שמגיעים בערב, בלילה, בסוף היום, מתאמצים, נרדמים אולי - עליהם הכתוב אומר: "הנה ברכו את ה' כל עובדי ה' העומדים", אפילו קצת הנרדמים... "בבית ה' בלילות".

ועוד ציטוט אחרון מ'דברי הימים' - "וישלח שלמה אל חורה מלך צור לאמור, הנה אני בונה בית לשם ה' אלוהי להקדיש לו, להקטיר לפניו קטורת סמים ומערכת תמיד ועולות לבוקר ולערב, לשבתות ולחודשים ולמועדי ה' אלוהינו, לעולם זאת תהיה על ישראל". והגמרא שואלת: מה זאת אומרת - 'לעולם'? גם כשביהמ"ק ייחרב, וכי אז יש קורבנות? מסביר רבי גדל בשם רב, הפסוק הזה מתייחס למזבח אחר, מזבח של מעלה, "מיכאל שר גדול שעומד ומקריב עליו קרבן". כלומר, יש בשמים מזבח שעדיין מוקרבים עליו קרבנות. ור' יוחנן אמר, אלו תלמידי חכמים העוסקים בהלכות העבודה בבית המקדש, מעלה עליהם הכתוב כאילו נבנה המקדש בימיהם".

ויש פה בהערה בשוטנשטיין ממש גילוי מדהים! ובזה נסיים. בדרך כלל אנחנו אומרים שכל דור שלא נבנה ביהמ"ק בימיו מעלים עליו כאילו נחרב, אבל כאן מלמד אותנו רבי יוחנן שתלמידי חכמים שלומדים את הלכות עבודת המקדש; אותם אנשים שיושבים ומסיימים עכשיו את מסכת מנחות או הצטרפו עכשיו למסכת חולין... כל אלו לא כלולים בהאשמה הזאת! אם יושב לכם על המצפון: 'ביהמ"ק לא נבנה בימינו אז כאילו חחרבנו אותו'... אדרבה להיפך - הרי זה כאילו נבנה המקדש בימיהם! הכל פה מצוטט מספרים ומראי מקומות מאיפה לומדים את החידוש הזה. והח"ח במאמר 'תורה אור' מוסיף, שכוונת רבי יוחנן באומר שמי שלומד את הלכות העבודה בביהמ"ק כאילו נבנה המקדש בימי - היינו שכאילו הם עומדים ומקריבים שם את הקרבנות הנזכרים בכתוב! ולכן סדר קדשים נחשב בימי האמוראים ללימוד למעשה ממש.

מזל טוב לכל מסיימי מסכת מנחות בדף היומי! אם אתם רואים הבוקר אנשים חגיגיים, תדעו שהם מהקבוצה של לומדי 'הדף היומי', והם מסתכלים מן הסתם בסיפוק על התקופה האחרונה, על המסכת הארוכה הזאת, והיום יתחילו מסכת חולין.

מסכת חולין שמתחילה היום תסתיים ב"ג ניסן, אז אם אתם בכורות, זה יוצא לכם טוב, כי תסיימו מסכת בדיוק ביום שאתם צריכים לסיים מסכת, בערב פסח. כמובן שאפשר גם לבוא לביהמ"ק ולשמעו סיום של משהו אחר ולאכול איזה תמר בערב פסח ולא לצום בתענית בכורות, אבל זה יותר נחמד שאתם באים עם מסכת של עצמכם. אז זאת ההזדמנות להצטרף למסכת חולין, ובכלל כבר עם הפנים לסיום הש"ס. נשאר ארבע מאות ושניים דפים לסיום הש"ס שיתקיים בז' טבת תש"פ, בעוד קצת יותר משנה. זו באמת הזדמנות להצטרף ולהתחיל להתלמד בזה לקראת ההתחלה החדשה של מסכת ברכות.

דווקא הדף היומי של היום האחרון שונה מכל המסכת. מנחות, מסכת שלמה ומפרכת שעוסקת בקרבנות בית המקדש, דברים שהם לכאורה ברגע זה לצערנו לא כ"כ אקטואליים; אתה לא לומד בבא קמא ובבא מציעא שהם עניינים משפטיים, או אפילו לא מסכת שבת של עניינים יומיומיים, אלא פשוט הלכות שיום אחד נזכה שהן תהיינה רלוונטיות לחיינו.

אבל דווקא בדף האחרון של המסכת, וחבל שזה לא בדף הראשון, מבינים מבין כמה זה אקטואלי, כמה זה עכשווי...

"אמר רב יהודה אמר רב... - הוא מצטט את הפסוק הבא ממלאכי: "מזרח שמש ועד מבואו גדול שמי בגויים ובכל מקום מוקטר מוגש לשמי ומנחה טהורה". כלומר, שבכל מקום אפשר למצוא קרבן שמוקטר ומוגש לשמי, כך אומר הקב"ה. ושואלת הגמרא: "בכל מקום סלקא דעתך?" האם עולה בדעתך לומר שאכן בכל מקום מקריבים קרבן לה'? אם כבר, בכל מקום יש בעיקר עובדי אלילים יותר מאשר קורבנות לה'?

"אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן, אלו תלמידי חכמים העוסקים בתורה בכל מקום, והקב"ה אומר עליהם "מעלה אני עליהם כאילו מקטירין ומגישים קרבן לשמי".

כשקראתי את זה, חשבתי כמה זה מתאים על לומדי הדף היומי, שבאמת בכל מקום בעולם, בכל ביהמ"ק, בכל טיסה, בכל מקום הם מקטירים קרבן

"תובע רשע זה, דרש שיאסרו את הנער ליותר מ-10 שנים רח"ל. המשמעות היתה כליאה בבית הסוהר הידוע לשמצה בכל יפן. האסירים שם יורדים מדעתם לאחר כשנה וחצי, חלק מתים רח"ל מתוך ייסורים מרים. היפנים רגילים לכנותו 'חור של גיהנום'. על כך אמר לי גאב"ד 'העדה החרדית', שלדעתו במקרה זה מחללין את השבת"

הרב טוביה פריינד בשיחה מאלפת עם הגאון רבי חיים יוסף דוד וייס שליט"א, על מסירות נפש למצוות 'פדיון שבויים'

"וַיִּתְּנֵהוּ אֶל בֵּית הַסֵּהָר" (בראשית ל"ט, כ')

בשנינות: "האיש שהוציא הרבה אסורים מבתי הסוהר בכל העולם, ועוסק כל ימיו בפדיון שבויים, ביקש ש'יאסרוהו' ו'ינעלוהו' במשמר כל הלילה כדי ללמוד התורה. א נס אז דו האסט נישט צו ג'הערט צו זיין עצה" (נס שלא שמעת לעצתו). מאז, מדי שנה בימי 'בין הזמנים', חזר על עצמו המראה שבו הגאון רבי חיים יוסף דוד וייס שליט"א - ובכינויו בעולם התורה והחסד 'החיד"ו' - רכון על ספריו יומם וליל. אינו עוזב את השולחן מעת לעת. הוגה בתורה עד אפיסת כוחות ונרדם על שולחנו. רק לתפילות קם ועוזב את ספריו. זכיתי לקרבה ולידידות מיוחדת עמו במהלך השנים, וכעת, בשהותו בבית האוצר, הצעתי לפניו שאלות רבות על השליחות הייחודית שנטל על עצמו, ועל השאלות המתעוררות הימנה. הכל מודים כי מדובר בשליחות יוצאת דופן, גם בעולם החסד העצום שכוון דורנו בלי גבול ומידה. הוא מגדולי הדיינים באנטוורפן, דומ"צ קהל 'ייטב לב' דסאטמאר, נודע בגאונות מופלאה במכמני תורה ובמיוחד בספריו שו"ת 'ויען דוד' ז' חלקים, 'ויחי יוסף' על הלכות ריבית ועו"ס, בתוכם מתבהרות שאלות רבות בכל מכמני תורה, שהופנו אליו מכל קצווי תבל, ובפרט ממדינות ויבשות שבהן נודדים יהודים שרח"ל התנתקו משורש יהדותם. בנוסף, נודע בצדקת פזרונו עשרות בשנים. ומלבד כל אלו, עוסק במצוות פדיון שבויים באופן אישי, נוסע לכל בתי הכלא ובתי המשפט כדי לחלץ יהודים, מנהל מ"מ מפתל ומייגע עם עורכי דין ובעלי שם עולמי, תוך שמפזר הון רב למצווה זו מכיסו ללא תמורה. ביקשתי להבין מתוך יראת כבוד והערצה מופלגת, על מה ולמה? מדוע החל להתעסק במצווה זו? לשמוע מ'כלי ראשון' על ההתמסרות בתחום כה מסורג ואפור. וזו לא מלאכה פשוטה! הגאון החיד"ו שליט"א משוחח בנועם-שיח, עטוף מעטה ענווה והצטנעות. מסכם במהירות את 'סיפורי הצבע' וחותר כל העת להעביר את המסר המשמעותי. מוטל עלי, אפוא, לנסות ולבנות סיפור חיים, על ידי השאלות הרבות בהלכה שהתעוררו לו במסעותיו ברחבי תבל - שהוא מראה לפניי - ולצידן את התשובות אין-ספור שכתב בנדודיו 'על כנפי נשרים' מברזל. כך יוכלו הקוראים לעמוד על הסיפורים שמאחורי השו"ת.

בכל זאת, מה גורם להתמסרות כה רבה?

"שנים לפני הפרשה הידועה שבה נעצרו שלושה בחורים ביפן שלא באשמתם והוכנסו לכלא, עסקנו במצווה זו. אולם בפרשה היא, נכנסתי במיוחד לעובי הקורה בעקבות בקשתו של הגאון רבי מנדל שפרן שליט"א, וגדולי ישראל שהתחננו להצלתם. כשנכנסתי אל מרן הגר"ש ואזרז"ל, בעל 'שבט הלוי', אמר בתחינה: 'אני מבקש ממך, יהא אשר יהא, אל נא תעזוב את עניין הבחורים. נהל את התיק הסבוך עד לשחרורם'. במטבע דומה אמר לי הגאון רבי יצחק טוביה וייס שליט"א, גאב"ד 'העדה החרדית': 'על ענין זה מותר לחלל שבת'. רבנים נוספים ביקשו שאתערב בעניין, כי איש אינו יודע כיצד יש לפעול בנידון'.

מדוע שליחות זו היתה כה מסובכת ומלאת קשיים?

"משום שמי שלא מצוי בעניינים אלו, יתקשה להתמודד עם הסבך המשפטי, במיוחד במדינת יפן הקשוחה, בה השתרגו הבעיות עד למעלה ראש. לדוגמא, שלושת הבחורים עברו מבחן 'פולגראף'. שאלו אותם 16 שאלות ויצאו דוברי אמת לחלוטין. אך במדינת יפן ישנו חוק, הקובע כי מותר להשתמש ב'פולגראף' רק לרעת הנאשם ולא לטובתו, משום שהמכשיר מדייק רק ב-92 אחוז. מה נעשה אם כן? היינו במיצר ובצרה.

"ואז היסב אותנו כ"ק האדמו"ר ממונקטש שליט"א, לנקודה שממנה ניתן למצוא פתרון. הוא עצמו נכדו של הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זצוק"ל, שמסר נפשו על פדיון שבויים מידי הפריצים האכזריים - והוא הולך בדרכיו ופועל רבות למען עצורים שהסתבכו במדינות שונות. הוא העלה טענה, שהרי 92 האחוזים המדוברים, מתייחסים כלפי אדם אחד שנבדק במכונה זו. לכן אין המשפט היפני מקבל תוצאות אלו. אבל אם מדובר בשלושה אנשים, שכל אחד מהם יצא דובר אמת על פי הפולגראף באותו דבר מעשה לכאורה, מוכרח להיות

זה קרה לפני שנים ארוכות, איש גבה-קומה ובעל מראה רבני-חסידי מובהק, התהלך שלוב זרועות באולם העריכה התורני. כולו מהורהר, פסע בחדר הלוח ושוב ומצחו חרוש קמטים. ניכר היה כי מתעמק הוא בסוגיא הטורדת את מנוחתו. הוא משך מיד את תשומת לבי. המשכתי לעקוב אחריו בהיכל מכון 'אוצר הפוסקים' שב'שיכון הרבנים' בירושלים. בבית גדול זה הגו חברי הכולל על כרכי "אוצר הפוסקים - שו"ע אבן העזר" ועל "אוצרות השו"ת", אשר כל גדולי הדור הקודם סמכו ידיהם עליהם ומהווים בסיס ואבן יסוד לכל רב ופוסק. אחת משכיות החמדה שהנחיל המכון לכלל ישראל היא ה'כרסטת'. אוסף של מיליוני כרטיסים מסווגים לפי נושאים ונושאי משנה, לפי סדר סימני השו"ע על ד' חלקיו. עמלו עליו צוות של תלמידי חכמים מופלגים, במשך למעלה משישים שנה, בעריכת מאות אלפי מראי מקומות בכל ספרי השו"תים וההלכה. הם אף הביאו לצדם את המובאות והתקצירים לכל שאלה ונידון. ל'כרסטת' זו נשאבו בשעתו רבנים מכל קצווי תבל, שנשאלו שאלות בכל מכמני התורה, ועל שולחנם עלו נושאים כבדים בעניינים חמורים.

הדמות המרשימה עצרה לרגע, הניחה את תיק התפילין תוך כדי מבט מהורהר, ומיד ניגשה ל'כרסטת' והחלה לעיין בריכוז רב ב'מראי המקומות'. לאחר שמצא את מבוקשו, פנה הרב אל ארון הספרים, אסף את הספרים הנדרשים לו, והתיישב לעיין וללמוד בהם בהתמדה. מדי פעם קם וניגש שוב אל ארון הספרים, שלף שו"ת נוסף או כרך של אחד הראשונים והתיישב לגמוא אותו בעיון רב. מבלי משים, נערם הר ספרים גדול-מימדים לידו. שעות על גבי שעות ישב רכון על הספרים. לפעמים התרומם שוב ממקומו, התהלך במחשבה עמוקה הלוח ושוב מספר פעמים, והתיישב בחזרה לעיין בספרים.

בהגיע דמדומי חמה, שעת מנחה, יצא לתור אחרי ה'מנין' שבבית הכנסת 'שיכון הרבנים'. לאחר תפילת ערבית שב לערימת הספרים, ללמוד ולעיין בהם בשקיקה רבה. בתום יום עבודה מייגע, בחיקור וליבון דברי הפוסקים, מצאתי את עצמי בשעת לילה מאוחרת לבדי בהיכל הלימוד. אני והרב המתמיד. דממה שררה. שנינו נותרנו בין כותלי 'אוצר הספרים'. השעון לא חס על שנינו והייתי מחויב לשוב הביתה ולנעול אחריי את המקום. אולם המתמיד לא הפסיק מללמוד, עיניו רצות בין השורות והמראה נפלא. 'איך אפסיקהו מלימודו?', תהיתי במבוכה. כהרף עין עלה בליבי רעיון.

התקרבותי בלאט ליד שולחנו והמתנת. חלף זמן והוא הרים את עינו מהספר. "אני מוכרח לעזוב", פניתי אליו ביראת כבוד. "ותפקידי מדי ערב הוא לנעול את המכון. אם הנכם חפצים להישאר, אשאיר את המפתח", התכוונתי למסור לו. "למחרת תחזירו לי אותו". הרב המתמיד הפתיע שוב: "יישר כח, אין צורך לטרוח ואיני זקוק למפתח. צא ונעל את הדלת ולך לביתך בשלווה. אשאר כאן הלילה ומחר בבוקר, כשיגיע הראשון, אצא לתפילת שחרית". נרתעתי לאחור, 'אני 'אנעל' או 'אאסור' מתמיד דגול כמותו?!', חשבתי לעצמי. הנחתי את המפתח על השולחן. "יאות מר לקחת בטובו את המפתח, כדי שיוכל לנעול את עצמו מבפנים ולצאת כשירצה. אני סמוך ובטח שימצא את הדרך וההזדמנות להחזיר לי את המפתח".

למחרת בבוקר הגעתי למערכת ה'אוצר' והאיש נעלם. כנראה כבר פנה להתפלל שחרית. את המפתח השאיר בידי הרה"ג רבי חיים לוי זצ"ל, מזכיר המערכת, שבכל יום הקדים ומיהר לבוא אל בית ה'אוצר' בשעות המוקדמות של הבוקר. יחד עמו בא כ"ק מרן אדמו"ר מספינקא, הגרה"צ רבי מרדכי דוד כהנא זצ"ל, שאף הוא היה מראשי מערכת 'אוצר הפוסקים', ויבדל"ח הרה"ג יהושע ריינמן שליט"א, יו"ר אוצר הפוסקים.

סיפרתי להם על המתמיד המפתיע שפגשתי אמש, שישב עד השעות המאוחרות בלילה ולמד בספרי השו"ת, שביקש שאנעל אותו עד הבוקר, שהרגיעני לאמור שיששה ב'אוצר' כל הלילה ושאני תוהה לדעת מיהו. "אינך יודע?", נענה ר' חיים מיכל בפליאה, "זהו הדיין הנודע הרב וייס מאנטוורפן". והרבי מספינקא הוסיף

שהם זכאים במאת האחוזים!

"בעקבות כך, ארגן האדמו"ר מסע מיוחד וחשאי ללוס-אנג'לס, יחד עם עורך הדין שלנו, והציג אותנו בפני שני המומחים הגדולים ביותר בארה"ב בנושא 'פוליגורף', וכך התקדמו העניינים ממקום בלתי צפוי. והנה לך הדוגמא לפרט-תיק, שבני המשפחות לא ידעו עליו כלל, ואינם יכולים להעלות בדעתם כיצד לפתור סבך זה, משום שרק מומחים ומצויים בעניינים אלו, מסוגלים לכך, בסייעתא דשמיא".

האם תנאי הכליאה הינם גורם המשנה את דחיפות העניין?

"בכל בית אסורים, גם אלו שבתנאים לא גרועים, ממש לא נעים להיות, בלשון המעטה. עצם תפיסת שחרורו של אדם, היא בכלל הדברים שפירט הרמב"ם. אך הסבל הגדול בבתי מאסר במדינות השונות, ובתוכן יפן, הוא נורא ואיום. לא ניתן לצאת משם בדעת, אם בכלל נשארים בחיים. ביפן עובדים האסירים עבודת פרך, ממש דומה למה שעשו לאבותינו בשואה האיומה, ה"י. תחילה לא קלטתי במה המדובר, אבל לאחר בדיקה קצרה, התברר לי כי העבודות האלו מתקיימות כשהעצורים יושבים ותופרים בידיים, עם כובע גדול שאי אפשר להסתכל לשום צד. אם תופסים את אחד העצורים שלא עובד, או מסתכל על אסירים אחרים, מניחים אותו בחדר מבודד לשבויים, שם אי אפשר לזוז כלל, ואם חס ושלום משהו נופל לשם, אין כמעט סיכויים לצאת בלי לאבד את הדעת, חלילה. וכפסע היה שהבחורים עצורי יפן יכנסו לשם, לולי הסייעתא דשמיא הגדולה, ניצלו בעור שיניהם!

"לא אחת היו הבחורים מתעלפים מחוסר כוח, מפני שלא רצו לאכול טריפות. שירותי הכלא לא הרשו להכניס אוכל כשר אל בית הסוהר. למרות שבמצב פיקוח נפש שעמדו בו, יתכן והיה מותר להם לאכול, אך הם סירבו. "גם כשנפגשנו עם שר המשפטים היפני, לא הצלחנו להוכיח להם שיש לאפשר ולהכניס לעצורים אוכל כשר לכלא, דבר המנוגד לחוק. ובגלל כך, היו האסירים היהודים לוקחים את האוכל שמביאים להם, ומחזירים חזרה לסוהרים כי זה לא היה כשר. הם חיו רק על טעימת ערב. פרי, ירק וכוס מים. חוץ מזה לא אכלו כלום!"

באחת הפעמים, התפרסם שאחד הבחורים יכול להשתחרר מוקדם, אך הדבר אולי עלול להזיק לחבריו. במה היה מדובר?

"היה שלב שבו אחד מהם יכול היה לצאת זכאי ולהשתחרר. אבל לא היה לו לאן, תוקפה של הויזה פג והוא היה ללא כל אשרת שהיה. כלומר, הוא לא יכול לצאת מהמדינה באופן חוקי, אלא רק להסתתר ואז להבריח את עצמו בדרך לא דרך. ומה יקרה לאחר שיתפרסם שהראשון נעלם ויגיע משפטו של

הבחור השני? ישפטו אותו כאחד מחבורת עבריינים, שצברה עסקים פליליים עם מבריחי מכס ועוד. כלומר, שחרורו של הראשון יכול חלילה להשפיע על הכרעת הדין בבית המשפט היפני לרעה ולנורא!

"לא פחות מכך התעוררה שאלה מורכבת, כאשר סוכם עם הפרקליטות היפנית שאחד הבחורים יועבר לכלא במדינת ישראל, כפי ההסכם שנחתם בין שתי המדינות. על המדינה השניה היה לכבד את ההכרעה של הראשונה. אולם העסקנים השתדלו בשלטונות ישראל לחלץ את הבחור עוד לפני הזמן הקצוב לו, כדי להקל עליו בכל יום. הדבר גרם לכך שביפן סירבו בתחילה להעביר באופן מיידי את הבחור השני. האם צריכים להתחשב במקרה כזה עם ההשלכות כלפי ה'שבו' השני או לא?"

מעבר למצוות פדיון שבויים שעליה מותר לחלל שבת, האם עלתה שאלה ספציפית שהסתפקתם בה, וגדולי ישראל הורו לכם מפורשות?

"אחת מישיבות בית משפט נקבעה ל'ט' בניסן. זו הייתה ישיבה מכרעת, שבה היו סיכויים גבוהים שיצא זכאי וישתחרר, אבל עדיין היתה שמורה זכות ערעור לתובע מטעם הפרקליטות, ובדרך כלל היא מערערת על הכרעת הדין. תובע רשע זה, דרש שיאסרו את הנער ליותר מעשר שנים רח"ל. המשמעות הייתה כליאה בבית הסוהר Fuchu, הידוע לשמצה בכל יפן. האסירים שם יורדים מדעתם לאחר כשנה וחצי. חלק מתים רח"ל מתוך ייסורים מרים. היפנים רגילים לכנותו 'חור של גיהנום'.

"וכאן התעוררה שאלה, למרות כל ההסכמים להעבירו לארץ ישראל, איש אינו יודע כמה זמן יארך הדבר. אם יצא הנער זכאי במשפטו, אולי יוכל להספיק לעזוב את יפן לפני הגשת הערעור ומעצרו המחודש, כפי הנוהל היפני. האם מותר יהיה לזרז את הנסיעה אפילו ביום שבת קודש - שהוא "שבת הגדול", או בליל פסח, לנוכח הספק שמא יערער התובע, ושמא ייאלץ הנער להיעצר בכלא הקשה, אפילו לתקופה מוגבלת, עד שיועבר לארץ ישראל?"

"בנוסף, הבחור שהה שנתיים בבידוד מוחלט בלא לראות אור יום. היציאה הפתאומית עצמה לאוויר העולם, יכולה לגרום לאסיר להלם וסכנה. סידרתי, אפוא, לבחור, יהודי שילוה אותו וישגיח עליו. האם גם למלווה יהיה מותר לנסוע באותו יום שבת גורלי? האם אחרי שיותר לו ללוותו בשבת, יוכל גם לטוס עמו ארצה? הרי סירוב של מלווה לטוס וירידה מהמטוס לפני נעילת הדלתות, עשויים לגרום לאיחור ואסור לעשות כך. ועל כך אמר לי גאב"ד 'העדה החרדית', הגרי"ט וייס שליט"א, שלדעתו במקרה זה מחללין את השבת!"

נערך מתוך "המודיע" - "סיפור על גבי ציבור" סוכות תשע"ח(א)

גילוי מדעי מפליא: "ביום השמיני, ורק ביום השמיני, מגיע ריכוז חומרי הקרישה בדם לשיא של כל הזמנים, מעל הכמות הרגילה המלווה את האדם לאורך כל חייו!"

"אסתכיל באורייתא וברא עלמא"

הקרישה בקצב מהיר והם עומדים ביום השמיני על רמה של 110%! כלומר, ביום השמיני, ורק ביום השמיני, מגיע ריכוז חומרי הקרישה לשיא של כל הזמנים, מעל הכמות הרגילה המלווה את האדם לאורך כל חייו. (המחקר מובא בספרו של י. מרוז, "השם: הווה" עמ' 61). מי שעינים לו, לבטח רואה כאן בבירור רב את יד ה', שליט ומחולל הבריאה, ונותן התורה אשר קישר בדיק רב את יום הגעת גורמי הקרישה שבדם לרמה מספקת, עם יום מצות ברית המילה. אמנם רואה אני צורך להעיר, כי לא מחמת שהיום השמיני הוא היום המתאים ביותר לברית המילה - לכן נצטוונו למול ביום השמיני. אלא להיפך, מחמת שעל ברית המילה להיות ביום השמיני מסיבות הידועות לו יתברך, לפיכך הטביע בבריאה שביום השמיני תהיה בגוף רמה מספקת של גורמי קרישה ומניעת דם, כדי לאפשר קיום המצווה, וכאמר חז"ל: הקדוש ברוך הוא איסתכיל (=הסתכל) באורייתא (=בתורה) וברא עלמא (=עולם) (זוהר תרומה קס"א א) כלומר, העולם נברא בהתאם לדרישות התורה ולא להיפך.

(ע"פ: 'המהפך', הרב זמיר כהן שליט"א)

"וכבר נאמר כי מדרגת הטבע מן התורה כמדרגת העבד מאדוניו, כי כחות הטבע הם נוהגים בהנהגת העולם כפי מה שיאות לתורה" (שער הבחינה פ"ה). התורה הקדושה מצווה עלינו למול כל זכר ביום השמיני ללידתו. כמובן אין אנו מתיימרים להבין בשכלנו המוגבל את עומק סיבת ציווי התורה, אך ראוי לנו להתבונן בגילוי מדעי חדשני מפליא הקשור ליום השמיני. "מנגנון הקרישה תלוי בקבוצת חלבונים הנוצרים בכבד, אשר נקראים 'גורמי קרישה' או 'פקטורי קרישה'... בימים הראשונים אחרי הלידה אין הכבד בשל עדיין לפעילות זו, וברור שאינו יכול לעמוד במעמסת יתר של פעילות כירורגית, (דבר) היכול לגרום למוותו של התינוק עקב דם מסיבי, ללא יכולתו של התינוק להתגבר על הדם הזה. "באופן פיזיולוגי, עד גיל 8 ימים הכבד מתחיל להתאושש. הוא הולך ומתגבר, ותיפקודיו משתפרים, ובגיל 8 ימים קיימת כבר רמה מספקת של גורמי קרישה, ומניעת דם" ("ד"ר א' אברהמוב, אסיא, כרך ג עמ' 384). יותר מכך. ממחקר שהתפרסם בניו יורק לפני כ-65 שנים עולה, כי בעוד שלפני היום השמיני קיים חוסר משמעותי בחומרי הקרישה, ואילו לאחר היום השמיני חומרי הקרישה עומדים על רמה מספקת וקבועה הנשארת לאורך כל חיי האדם (100%) - הרי שלקראת היום השמיני מתרבים חומרי

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

בחור שנסע לטיול ללא רשות מהמשגיה, ובא המשגיה לברר אצל אחד מהבחורים - מה הדין?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

לשמוע את השיעור, או מתפלל בבית הכנסת במקום להתפלל בישיבה, אין איסור לספר על כך למשגיה. והוסיף הגר"ח קניבסקי שמוותר למנהלת לחקור את התלמידה על התנהגות התלמידות בטיול כיתתי למרות שיתכן שהיא תאמר גם דברים שאינם לתועלת, מפני שבעיקר הדבר יש תועלת, ורק שאם תשים המנהלת לב שהיא מדברת שלא לתועלת תשתדל להפסיק אותה מיד [ויש לציין שכל מקרה יש לדון לגופו לפי פרטיו, כיון שכל פרט יכול לשנות ההלכה ואין לדון ממקרה למקרה, ויש לעשות שאלת חכם במקום הצורך].

בין הנידונים הרבים בענין היתר סיפור לשון הרע לתועלת, המובאים בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו', אנו מוצאים את השאלה - האם מותר לספר למשגיה או מגיד שיעור של בחור על מעשיו הרעים? דעת הגר"ח קניבסקי שמוותר, מפני התועלת לחנכו. וכן דעת הגרי"ש אלישיב לענין בחור שנסע לטיול ללא רשות מהמשגיה, ובא המשגיה לברר אצל אחד מהבחורים, שאין לו להעלים פרטים משום לשון הרע, אלא צריך לספר משום התועלת. והוסיף, שאף אם הבחור עושה מעשה שאינו רע בעצם אלא רק שאין לנהוג כן בישיבה, וכגון שלומד לעצמו במקום להיכנס